

הכלכלה למעשה

העלון למדריכי הכלכלה - איגרת מס' 5

כסלן תשע"ג

הערכת תהליכיים וסטנדרטים - הכלכלה בית ספרית

מכتب אישי ממרכזת תחום הטיפול בפרט

מוריה תלמור

מכتب אישי מנהלת האגף לחינוך יסודי

אתי סאו'

מדריכים יקרים,

אני נרגשת, בכל פעם מחדש, לשולח לכם את העalon החדש, החמישי במספר, העוסק בתהליכי התבוננות פנים בית ספריים מנוקדת מבט של הכללה.

כל העולונים משקפים את תהליכי העבודה שלנו, תנועה קדימה לצד תנועה פנימה, התבוננות על הקורה בעולם מתוך הספרות המקצועית לצד התבוננות על אשר קורה בתוכנו. בכל פעם אנו חוזרים אל הכללים שלמדנו ואל אלה שפיתחנו, משכילים אותם ומעמיקים בהם ולצד זה - מחדים ומפתחים תובנות וכי הדרכה נוספים. אני חוזרת ומזמינה כל אחד מכם לתרום מהידע שלו בעליונים הבאים.

אני מאהלת לכולנו שנת עבודה מוצלחת ומכליה.

באהבה, מוריה

שלום לכם מדריכים יקרים,

לפני מספר שבועות נכנסתו לתפקיד כמנהל האגף לחינוך יסודי, ואני רוצה לנצל הזדמנות זו כדי להודות לכם על עבודתכם המבורכת שלמדתי עלייה מהמנחות המחוויות ומהדיבוחים המגיעים מבתי הספר.

תפיסת הכלכלה כפי שהיא מיוצגת על ידכם בעבודתכם בבית הספר ובמחוז תאומת ל"אני מאמין" האישי שלי. כל תלמיד זכאי למצות את יכולותיו בתחום הכתיבה, ותפקידינו כאנשי חינוך לייצר מצע חינוכי ואופרטיבי המאפשר לו שילוב מיטבי.

כל שהתפיסה של שילוב הפרט בכיתה הכוללת המקיפה את כל התלמידים תהיה ברורה יותר, וככל שנשכיל לבנות מנגנונים אפשריים בבית הספר ולסייע בהרחבת מגוון הכללים הקיימים של הצוות החינוכי בבית הספר, כך נתקדם בצעדים גדולים יותר לעבר היעד.

אני מבקשת להודות לכל אחד ואחת מכם על עבודתכם המסורתה.

בברכה ובהוקרה,
אתי

השחף / ריצ'ארד באך

אל תאמין למראה עיניך
כי כל שהן מראות לך
הוא הגבול בלבד.

התבונן בכוח הבנתק, גלה דברים
הידועים לך מכבר,
ואז תמצא את הדרך לעוף.
וזכור תמיד: השחף המגביה עופ,
הוא השחף המרוחיק ראות..."

להעלות ולרדת / דוד אבידן

להבין ממשען לרדת לסוף דבר.
אבל מה לעשות, אם סוף הדבר נמצא למטה?
אז להבין - ממשען לטפס במעלה הדברים,
דרך שבעה רקיעים ולמטה מהם,
שם הדבר נמצא, ממתין בעטיפה זהרת, לא נגע.
מה לעשות עם הדבר הבלתי-נגוע זהה?
אייר לגעת ולא לגעת בהבנה?
זה עניין של הבנה דקה, של צליל,
אבל גם של דממה דקה ויכולת-המתנה,
אבל גם עניין של כושר-זינוק ברגע הנכון.
להבין ממשען להגיע, וזה כבר עניין של לוגיסטיקה.
אבל להגיע אין ממשען להבין, וזה כבר עניין מיסטי.
از מה עושים עם זה?
קודם כל לא לרדת לסוף דבר, אלא לעלות אליו.
ואחר כך לא לגעת בדבר עצמו, אלא לגעת
בעצמנו
למראה הדבר הגדול והזוהר למטה.
ואחר כל לא לסלוח לעצמנו על החטאה.

מהו בית ספר מכיל?

הערכת מסוגלותו של בית הספר להכיל את כל התלמידים השוהים בו נובעת בראש ובראשונה מ תפיסת העולם ומהבנה של מהי הכלכלה החינוכית הבית ספרית. הערכה זו נובעת מהנחה יסוד בסיסיות. במסגרת עבודתנו כמנחות מחוזיות להכלכלה גיבשנו את ה"אני מכין" שלנו לגבי מאפיינו של בית הספר המכיל.

אנחנו מאמינות ש...

- בית ספר שבו מתקיימים תהליכי הכלכלה המושתתים על תפיסות עולם מכילות, ייתן מענה ליותר תלמידים בחינוך הרגילים.
- בבית ספר שבו מתקיימים תהליכי הכלכלה ממשמעותיים, יתקיימו בו גם תהליכי למידה ממשמעותית המותאמת לצורכי הפרטיהם השונים בטוווח ההתרחשות המשוער שלהם.
- מורה שיחוש תחושת שייכות וכבוד למקצועות שלו ויקבל מענה ותמיכה לאתגרים המוצבים בפנויו, יחשס מוכל ויכול להכיל את תלמידיו /
- תהליכי בית ספריים הם דינמיים וצריכים להתרחב לאורך זמן.
- שינוי דורש התייחסות לשפת הכלכלה: עיסוק בגורמים ולא (רק) בסימפטומים, זהה של צרכים ויצירת מענים המרחיבים את תחושת המסוגלות בארגון כולם.

תרבות - תפיסת עולם:

1. בית הספר תופס את עצמו כאחראי על כלל תלמידיו.
2. בית הספר מכיר בכך שככל אחד מתלמידיו זכאי ללמידה המותאמת לצרכיו - וכן לבצע הנגשה פיזית ופדגוגית.
3. בית הספר מכיר בזכאות ובצורך של כל באי בבית הספר (מורה, תלמיד, עובד) לתמיכה ולתחושים שייכות.
4. בית הספר הפועל על פי תפיסת "האחר הוא אני" רואה בשינויים משאב ולא מוקד קושי.
5. בית ספר מכיר לצורך בשיתופי פעולה עם ההורים והקהילה (הלוויינים) ובמשמעותם עם שותפי תפקיד המכשירים את הכלכלה פנימה והחוצה.
6. בית ספר עובד בהתערבות סביבתית, ולא רק בתיפוי בפרט כמו "המודל הרפואי".

7. בית ספר פועל מתוך תפיסה מערכית (אינטגרטיבית) בהתבוננות על הפרט ועל המערכת.
8. בית ספר עוסק בהתבוננות עצמית ברמה מערכית בהקשרים של הכללה והדרה: יחסים, תכניות עבודה, שיטות הוראה.
9. בית ספר רואה בהון האנושי הבית ספרי משאב שיש לטפחו.
10. בית ספר מכיל הוא בית ספר המאפשר מרחב לשינויים ולגמישות (פתרון בעיות).
11. שפת ההקלה בבית ספר היא חלק אינטגרלי מהטרמינולוגיה הבית ספרית.

מדיניות - מסגרות ארגוניות

1. בית ספר מגידר לעצמו את מטרת ההקלה שלו.
2. בית ספר מקיים מנגנוניים של איגום משאים.
3. בית ספר שקיים בו מנגנוניים הממחים את תמונה מצב הבית ספרית: לומדים, משאים, צרכים, קהילות.
4. בית ספר מציג סדריות ארגוניות התומכות בפרט: מורה ותלמיד.
5. צוות בית הספר מעמיק את התבוננות על התלמיד בכל סביבות חייו ומתרגם אותן לתכניות התערבות.
6. בית ספר בונה מערך תומך ומערכות בנוגע לסוגיות מתגראות למורים ולתלמידים.
7. ההתבוננות והטיפול בפרט בבית הספר נעשים חלק מתהליכי חברתיים קבוצתיים כיתתיים.

ישום

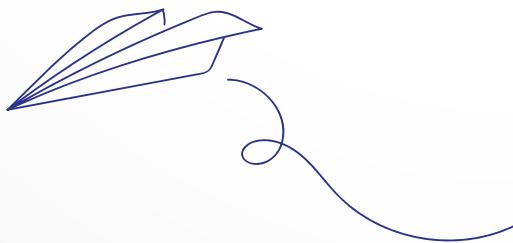
1. בית ספר מקיים מעקב סדיר אחרי תלמידים ומתאים להם את הטיפול.
 2. בית ספר עוסק באופן תמידי וגמיש במצוות פערים לימודים, חברותיים, תרבותיים.
 3. בית ספר מקיים בrama כיתתית למידה נגישה מותאמת ומנוגנת.
 4. בית ספר מקיים מסגרות של למידה והפתחות לצוותי ההוראה.
- כבית ספר מכיל צריך בית ספר לבחון את הקונספט הארגוני, את תרבויות בית הספר ואת היישום בפועל של התרבות המכילה והמנה.

על מנת לזהות אם בית הספר הוא ארגון מכיל יש לקיים תהליכי הערקה פנימית בית ספריים.

בעלן זה אנו עוסקים במספר מישורים:

- א. היבטים תיאורתיים הקשורים לתהליכי הערקה הכללה בבית הספר.
- ב. הצגת הכללים
- ג. היכרות עם כלים המאפשרים הסתכלות כוללת על בית הספר כארגון מכיל.
- ד. היכרות עם כלי הערקה (מייפוי) לקביעת מטרות בית ספריות מכוונות פרט.
- ה. קביעת מטרות בית ספריות - מהו השלב הבא? ואיך מדריכים את זה? הסתכלות חוזרת על מפת התבוננות.
- ו. סדנה מלאה לתהליכי הערקה.
- ז. החדש יתחדש והישן התקדש - הפניות לספרות מקצועית, ספרים ומאמרים, הפניות לסרטונים ומצגות רלוונטיות.

מחקר על קצה המזלג

היבטים, מושגים והגדרות של הערכה

"וירא האלוקים כי טוב"

במאמרו "הערכתה ככלי לשיפור הלמידה וההוראה" חוזר דוד נבו על הפסוק מספר בראשית: "וירא האלוקים כי טוב" כדי להדגיש את העובדה כי מקצוע הערכתה מופיע כבר בבריאות העולם.

הערכתה פנים רבות ופרשניות רבות שבאות לידי ביטוי בספרות המקצועית: קביעת איקות, דרך שיטותיה להתבונן בנושאים חשובים ותהליכיים, ופעולה יומיומית המתבצעת כאשר עליינו להגעה להחלטה. על פי סטاك, גובה Lincoln&Guba (1967, 1981) הינה פועלות הכוללת הן תיאור והן שפיטה (Lincoln, 1981).

חשיבותה הרבה יש לשאלת כיצד אנו תופסים את הערכתה: האם כפעולה המתבצעת באופן שיפוטי? או על פי התפיסה שבה תמכדו קרונברג ועמיתיו (1980): בבחינה המיועדת לעזור בשיפור התכנית או תכניות בעלות יעדים דומים. לדבריהם, יש לראות בהערכתה בבחינה שיטותית של אירועים ותהליכיים המתרחשים בתוך תכנית קיימת וכתוצאה ממנה.

אם בעבר האובייקט העיקרי שבו עסקה הערכת החינוך היה התלמיד והישגיו הלימודים, כיום הוחרב מושג "אובייקט הערכת" והוא כולל גם תכניות לימודים, פרויקטים ומוסדות וארגוניים.

הערכתה פנים בית ספרית

"If you can't measure it, you can't manage it" (Peter Drucker"

הכהן וולף, נירן ואמזלג באחר מציגות במאמר שלhn מספר הנחות יסוד:

- על מנת שבית הספר יוכל למש את המטרות שהציב לעצמו, יהיה בעל יכולת גבואה להסתגל לשינויים בסביבה ולעמד באתגרים העומדים לפניו בתחום הלימודים, החינוכיים והחברתיים, עליו להעריך את עצמו באופן שוטף.
- מטרת הערכת היא לפתח את בית הספר כמערכת ארגונית אוטונומית, דינמית ומפתחת, בעלי כוחות פנימיים המסוגלים להובילה להשגת מטרותיה וחזונה.

-
- הערכה שיטתית מספקת לבית הספר כל-עובדות המשמשים תשתיות לתהילר מעגלי של מחקר פועלה. המחבר כולל את פיתוח החזון הבית-ספר, בניית תכנית הפעולות הרב-שנתית, מעקב אחר דרכי הביצוע בפועל של התכנית מול התכנון והכנסת שינויים לתוכניות והתאמתם למציאות בתוך בית הספר ומחוצה לו.
 - חברי צוות בית הספר המקבלים על עצם את המשימה, מתמקצעים בתחום ההערכת ומהווים "Schon, 1983" (Reflective practitioners).
 - הערכה פנימית הופכת את צוות המורים לארגון לומד. שותפות מלאה של צוות בית הספר בתכנון, ביצוע, בהסקת מסקנות ובഫקט לחייב מהניסין המצתבר מייצרת מחייבות ליישום המלצות
 - ההערכת וראית ההערכת כדרך-חיים, ולא כמשהו נקודתי, הנכפה מגורם חיצוני שיש לשפק את דרישתו (פרידמן, 2001).
 - מידת המחייבות ליישום המלצות ההערכת תלולה, במידה רבה, במידת המעורבות של מקבלי החלטות בתהילר ההערכת. הערכה היא כלפי בעל עצמה הרבה לשיפור לבית הספר לשאת באחריות לתהיליכים ולתוצאותיהם (accountability (Scriven, 1991)). לפיכך הלקוחות המרכזיים של ההערכת הם צוות בית הספר והנהלתו.
 - במידה ארגונית בין כותלי בית הספר - במידה משותפת של צוות בית הספר נמצאה כאחד המאפיינים של בית ספר אפקטיבי (וולנסקי ופרידמן, 2003). לפיכך כדי להטמע תרבות הערכת בית-ספרית על-פי התפיסה המוצגת כאן, אין די בהכשרה של איש צוות אחד בבית הספר בהערכתה. הטמעת תרבות הערכת בבית הספר תאפשר רק באמצעות למידה שיתופית של צוות הערכת בית ספרי בלויין מנהה מڪצוע. הלויין מבטיח תהילר הערכת ברמה נאותה למטרות התבצעות על ידי "סטודנטים".

טיילר מצין ארבע שאלות מנחות לבחינת ההערכתה:

1. אילו מטרות חינוכיות צריך או רוצה בית הספר להשיג?
2. אילו ניסיונות ופעולות יובילו להשתגמת המטרות הללו?
3. כיצד ניתן לארכן את יישומן של הפעולות הללו בצורה אפקטיבית ויעילה?
4. כיצד ניתן לבחון ולקבוע אם המטרות הללו הושגו?

בהתיכון לשאלת הראשונה, טיילר רואה שלושה מקורות עיקריים המנחים לקביעת המטרות.

1. שאלת צורכי הלומד

זיהוי הצרכים המיוחדים של הילד בהתאם להתפתחותו, לתחומי העניין שלו, לתרבות וולערדים עליהם גדל עוד. כל זה מנוקדת מבט הוליסטי - התבוננות בהיבטים קוגניטיביים לצד היבטים רגשיים וחברתיים והتبוננות הפרט בחברה על צורכיה ומאפייניה.

2. שאלת צורכי החברה

אחת המטרות של חינוך היא להכשיר את הלומד להיות חלק מהחברה בה הוא חי. לפיכך פועלת המערכת לשימור תרבות העבר ובמקביל להכשרת הלומד להיקלט בחברת העתיד המשותנה.

3. שאלת צורכי המקצוע

התכנית, הפרויקט.

הערכת פנים בית ספרית - מנוקדת התבוננות של הכללה

פנים רבות להערכת בית ספרית, ואנו מתמקד אך ורק בהערכת תהליכי הכללה בבית הספר. הערכה אשר בתיכון לעקרונות שהוצגו לעיל, צריכה להתקיים על ידי הוצאות הבית ספרי בשיתוף מדריכת ההקללה. אך גם אם בית הספר טרם התפנה לתהליכי אלה, כלים האלה יכולים לשיער למדריכה למקד את מטרות העבודה שלא בבית הספר.

בעлон זה נתמקד במספר היבטים

- א. היכרות עם כלים המאפשרים הערכת פנים בית ספרית – על בית הספר כארגון מכיל
- ב. כלים עם כלים הערכה (מייפוי) לקביעת מטרות בית ספריות מכוונות פרט

ביבליוגרפיה

- בירנביים, מ' (1997). חלופות בהערכת הישגים. תל-אביב: רמות - אוניברסיטת תל אביב.
 - נבו, ד' (1992). ההערכה ככלי לשיפור ההוראה והלמידה. בתור: זילברשטיין מ'
(עורך). הערכה בתכנון לימודים והוראה: פרספקטיביה של המורה. משרד החינוך
והתרבות. עמודים 5-12.
- Tyler, R. W., 1949. Basic Principles of Curriculum and Instruction, •
Chicago: University of Chicago Press

הציגת הכללים

כלים להערכת פנים בית ספרית - בית הספר כארגון מכיל:

- אינדקס הכלכלה
- הערכה דינמית של התנהלות המערכתית של בית הספר להכלה הפרט - ד"ר פלורה מוש
- צירום בהערכת בית הספר בעבודת הכלכלה

כלים להערכת (מייפוי הוליסטי) ולקביעת מטרות בית ספריות

מכוונות פרט

- רמזור
- 360°
- אורט הוליסטי

הערות:

- כל אחד מבתי הספר נדרש להעביר מיפוי של צורכי התלמידים בהסתכבות הוליסטית.
- קיימת המלצה להוסיף כלי הבוחן את בית הספר כארגון מכיל מתוך הבנה שכלי זה יכול לעורר שיח פנים בבית ספר ולאפשר קביעת מטרות מדיקות לקידום תהליכי ההכלה בבית הספר.
- בחירת הכלים המתאימים נתונה לשיקול דעת של בית הספר. הכלים המוצגים כאן הם רק המלצה. ניתן לבדוק התאמה של כלים מקבילים.

כלים להערכת פנים בית ספרית - בית הספר כארגון מכיל

איןדקס הכהלה Ainscow, Booth, Dyson

איןדקס הכהלה מציע לבתי הספר תהליך תומך של ביקורת עצמית והתרחשות אשר נשען על ההשקפות של הצוות, התלמידים, ההורמים ושאר חברי הקהילות המקיפות את בית הספר. הוא בוחן בצורה מדוקדקת כיצד ניתן להפחית מחסומי למידה ופחדים מפני השתתפות עבור כל תלמיד ולשפר את האקלים הלימודי בבית הספר.

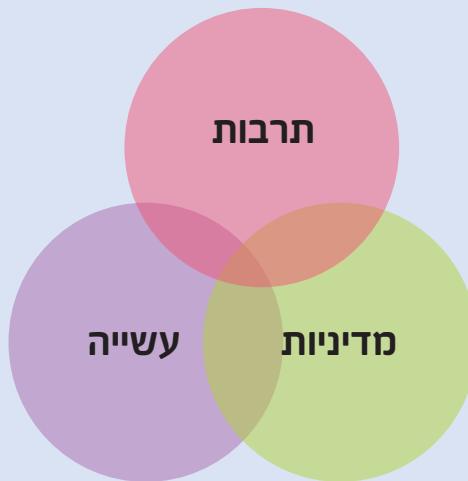
איןדקס הכהלה הוא משאב שנועד לתמוך בפיתוח גישה מכילה בבתי ספר. זהו מסמך מكيف שיכל לעודד את קוראיו למצוא את הצעדים הבאים לפיתוח סביבתם החינוכית, ובאופן משני גם לשפר את מערכת היחסים השיתופית.

מרכיבי האינדקס עוצבו כך שייתמכו על ידי הידע והניסיונו המשיש שיש לאנשי החינוך בעבודתם בשטח. הם מת恭רים ותומכים בפיתוח כל בית ספר באשר הוא ומתאיםים לכל מסגרת הרוצה לעبور תהליכי של שינוי גם אם אינו נחשב ל"מכיל".

- בהתייחסו לערבים ולמצבים של הוראה ולמידה יכול האינדקס לתמוך בתהליכי השתפות בבית הספר. הוא מעודד השקפה הגורסת כי למידה מהוות תהליכי שבו התלמידים הם שותפים פעילים ושישנו מיזוג בין מה שמלמדים אותם לבין החוויה האישית שלהם. זהו מסמך פרקטטי הפורס את משמעותה של הגישה המכילה עבור בתים הספר על כל היבטיםם - בחדרי המורים, בכיתות ובmgresh המשחזרים.

- בתי הספר מצאו כי החומרים באינדקס עזרו להם לזהות מקומות הדורשים שיפור, מקומות אשר אחרת היו נעלמים מעיניהם ונשארים ללא התייחסות ולא ניסיון ממשי לשנותם. LEA-Local Education Authorities
- מושגי המפתח של האינדקס הם "הכללה", "מחסומים ללמידה ולהשתתפות", "משאבים לתמיכה בלמידה ולהשתתפות", ו"תמיכה ברבגוניות". אלה מהווים שפה משותפת שבאמצעותה ניתן לשוחח על פיתוח גישה מכילה.
- הכללה וההדרה הבית ספריים נחקרים לאורך שלושה חודשים של פיתוח בית הספר: ייצירת תרבות מכילה, הפקט מדיניות מכילה (מבנה ארגוניים מתאימים) ופיתוח מערכ עבודה בעל אופי מכיל (ישום). ממדים אלו נבחרו על מנת לכוון את החשיבה בנוגע לשינויים בבית ספריים. הניסיון עם האינדקס מעיד כי הם נתפסים, בצורה מאוד רחבה, כדריכים חשובות להבנית הפיתוח הבית ספרי.
- אינדקס הכללה הוא כלי מפורט מאוד, והאתגר הגדול הוא לדעת לעובד אותו بصورة נconaה. אחת האפשרויות (המודעת על ידינו) היא להתייחס לשאלון הראשוני (הכללי) ככלי ממנו יחולט ה策ות המעריך במה להתמקד.

זקוק ��סף	למידע מסכימים	לא מסכימים	מסכימים במידה מסויימת	מסכימים בוחלט	סקן X בתיבה המבטאת את דעתך	
ミ�ד א' - יצרת תרבות של הכללה						
					כל אחד מרגיש רצוי	A.1.
					יש עזרה הדדי בין התלמידים	A.2.1.
					יש שיתוף פעולה בין חברי הסגל	A.3.1.
					יש כבוד הדדי בין חברי הסגל לבין התלמידים	A.4.1.
					יש שיתוף פעולה בין הסגל לבין ההורים	A.5.1.
					יש יחס עבודה תקין בין הסגל לבין הרשויות	A.6.1.
					יש מעורבות של כל הקהילות המקומיות בבית הספר	A.7.1.
					יש ציפיות גבהות מכל התלמידים	A.1.2.
					הסגל, הרשויות, התלמידים וההורים מכירים בעקרונות הכללה	A.2.2.
					כל התלמידים מקבלים אותו יחס	A.3.2.
					הסגל והתלמידים מכירים בכך שמאחורי התפקיד נמצא אדם	A.4.2.
					מחסומי הלמידה סולקו וקיימות השתלבות בכל היבטים של בית הספר	A.5.2.
					בית הספר שואף להפחית אפליה על כל צורותיה	A.6.2.

זוקן מוסך למידה	מסכימים לא	מסכימים במיידת מוסיפה	מסכימים במהלט	סמן X בתיבה המבטאת את דעתך	
ミמד ב' - יצירת מדיניות של הכללה					
				חברי סגל חדשים מקבלים עזרה בעת הקליטה בבית הספר	ב.1.2
				בית הספר קולט את כל תלמידי האזור	ב.3.1
				יש לכולם נגישות פיזית לבניין בית הספר	ב.4.1
				ארגון קבוצות למידה מבטיח הערכה לכל התלמידים	ב.6.1
				יש תיאום בין כל צורות הסיווע	ב.1.2.
				הסגל עבור השתלמויות המסויימות להיענות לשוני של התלמידים	ב.2.2.
				מדיניות של "חינוך מיוחד" בבית הספר הופכת למדיניות של הכללה	ב.3.2
				נעשה קישור בין עקרונות סיוע בלימוד כישורי חיים והתנהלות לעקרונות סיוע בלמידה	ב.6.2
				יש ירידה בהשעה משמעתית	ב.7.2
				יש צמצום של מחסומי הנוכחות	ב.8.2
				יש הפחתה בגילוי הבריאות	ב.9.2

זיהוי �� סוף למיידע	לא מסכימים	מסכימים במידה מסויימת	מסכימים בוחלט	סקן X בתיבה המבטאת את דעתך	
מימד ג' - טיפוח עשייה של הכללה					
				תכנון ההוראה מתייחס למידה של כל התלמידים	ג.1.ג
				כל התלמידים מקבלים עידוד לשיתוף בשיעורים	ג.2.ג
				יש טיפוח הבנה של השוני בשיעורים	ג.3.ג
				יש מעורבות פעילה של התלמידים בלמידה	ג.4.ג
				יש למידה תוך שיתוף פעולה	ג.5.ג
				יש הערכה שתורמת להישגי כל התלמידים	ג.6.ג
				המשמעות בכיתה מבוססת על כבוד הדדי	ג.7.ג
				יש שיתוף הדדי בין המורים בתכנון, בהוראה ובבדיקה	ג.8.ג
				שיעור בית תורמים למידה של כולם	ג.10.ג
				יש שיתוף של כל התלמידים בפעילויות מחוץ לכיתה	ג.11.ג
				השוני בין התלמידים מנוצל כմשאבות הוראה ולמידה	ג.12.ג

להלן קישור לקובץ **הקליקו**

הערות:

אין התייחסות כלל לשאלות המופיעות באינדקס.

כל אחד מהתבחנים בכל אחת מהטבלאות מבוסס למשה על היגדים רבים המשיעים בהחלטה לגבי מידת התאמתו של היגד המרכז לתחביבים הבית ספריים.

לדוגמה,

בהתיחס להיגד: "תכןון ההוראה מתייחס למידה של כל התלמידים" מופיעות השאלות הבאות:

אם ההוראה מיועדת לסיע בלמידה? אם בראשית השיעור מועלית חוויה משותפת שאotta ניתן לפתח בדרכים שונות? אם השיעורים משקפים את התעניניות של התלמידים? אם התכנון מבטא חסמי למידה והשתלבות של תלמידים מסוימים? אם התכנון משתמש לצמצם אותם? אם המורים בוחנים דרכים לצמצם את הצורך בסיע ייחידי לתלמידים?

בהתיחס להיגד "יש תיאום בין כל צורות הסיע" מופיעות השאלות הבאות:

אם כל עקרונות הסיע מרכזים במסגרת אסטרטגיה שמטרתה להגדיל את כושרו של בית הספר להיענות לשוני? אם עקרונות הסיע מכונים למינעת חסמי למידה והשתלבות של תלמידים? אם קיימת מדיניות הכללה כולנית הברורה לכל אחד בתוך בית הספר? אם קיימת תכנית ברורה כיצד שירות סיוע חיצוניים יכולים לתרום לקידום התרבות המדינית והעשייה החינוכית של הכללה? אם הסגל מודע לכל השירותים שיוכלים לסייע בקידום הלמידה והשתלבות בבית הספר? האם קיים תיאום בין כל היזמות? אם עקרונות הסיע מוכתבים על ידי טובת התלמידים ולא על ידי רצון שליטה על טריטוריה מקצועית?

להלן המחוון המלא לכל רשימת ההיגדים של האינדקס.

מומלץ לרכוש את החוברת המלאה של "אינדקס להכללה" (מתרגמת לעברית)

כלים להערכתה פנים בית ספרית - בית הספר כארגון מכיל

הערכתה דינמית של ה撼נהלות המערכתית של בית הספר להכלה הפרט - ד"ר פלורה מור

שאלות פתוחות

- **תעודת הזהות של בית הספר** (שם, סוג, יישוב, מספר תלמידים, מספר אנשי צוות, מבנה בית הספר)
- **תכניות תומכות הכללה או אחריות המופעלות בבית הספר** (שם התכנית, הגוף המפעיל, רצינול, יעדים, משתתפים).
- **אקלים ותרבות בבית הספר** - סדר היום החינוכי, האקלים הרגשי, הרכב הצוות המוביל, מדיניות התמייה בשונות, ניהול השגירה והצבת הגבולות.
- **משאבי הצוות הבין מקצועי** - פירוט אנשי המקצוע השיעיכים לצוות המוביל את הטיפול בפרט בבית הספר, דרכי התנהלות של הצוות הבין מקצועי (הצב"ם).
- **משאבי הצוות החינוכי של בית הספר להכלה הפרט:**
 - < תפיסות ערכיות המניעות את עבודות חברי הצוות: עמדות, השקפות ומחשבות.
 - < מוכנות ופתחות להרחבת תפקידיו צוות בית הספר בהכלה התלמידים החווים מחסומים בלמידה ובהשתלבות.
 - < כישורים ומשאבים של חברי הצוות החינוכי להכלה הפרט.
 - < דפוזי ההתקנות של הצוות החינוכי והטיפול להכלה הפרט.
 - < דפוזי פעולתן של קבוצות המשקפות עבודות צוות שטרתן למסד פדגוגיה מתאימה.
 - < דפוזי בנייה של קבוצות מורים שטרתן למסד תהליכי בית ספריים להכלה הפרט.
 - < מסגרות לעבודת הצוות להכלה הפרט בעשייה עם התלמידים החווים מחסומים בלמידה ובהשתלבות.
 - < מסגרות לעבודת הצוות להכלה הפרט בעשייה עם הורי התלמידים.
 - < מסגרות לעבודת הצוות להכלה הפרט בעשייה עם גורמים בקהילה.

שאלות סגורות

- באייזו מידת מבחןים ביצורים הסובייקטיביים ובכישוריים השונים של המורים?
- באייזו מידת הגדרה שיטית של היעדים החינוכיים?
- באייזו מידת ההוראה בבית הספר מוקדמת בתפתחותם ובלמידה? ועוד...

סיכום

- הגדרת הצרכים, המוקדים או תחומי החזק שיש בהם פוטנציאל התפתחות בתחום הכלת הפרט בהתנהלות מרכזית של בית הספר.
- הגדרות מוקדים או תחומי עיסוק שיש בהם פוטנציאל התפתחות.
- ערכת מסוגלות הנורם המתערב (המדריכה) להרחב את מסוגלות הצעות החינוכי להכלת הפרט בגישה אינטגרטיבית במסגרת תפקידו זהותו המקצועית.

הערה:

בעлон זה הוצגו רק הכותרות של כל המיפוי. לכל אחד מהסעיפים יש הסבר נרחב יותר.

מתוך פלורה מור (2006). לראות את הילדים, מדריך לייצור סביבה חינוכית מגדרת לתלמידים בסיכון.

כלים להערכתה פנימית בית ספרית - בית הספר כארגון מכיל

הערכת הכלכלה בבית הספר - צירים להתבוננות אורה גליק ונורקיס שור (נובמבר 2015)

מושג הכלכלה בחינוך (Inclusive Education) הוא מושג רחב של עליותים עלול להיתפס כערטילאי.

כדי לבחון את המושג علينا לעבור בין שלושה ממדים של המושג: התרבות, המדיניות והיישום (בוחט' ואיננסקו, 2009). היבטים של תרבותם כוללים בתוכם תפיסות עולם, שפה ומנהגים המשקפים תרבות של הכללה. המדיניות כוללת בתחום את המנגנונים ושגרות העבודה על-פייהם פועל בית הספר. היישום מתיחס לעבודת ההוראה בתחום הכתיה המתבססת על ראיית השונות.

עבודת הנהול הבית-ספררי היא מאוד אינטנסיבית ורוויה בפעולות יומיומיות שמצוירת לכלל המעשה החינוכי. הכללי המוצע להן מסייע למפות את בית הספר באמצעות מספר צירים המתייחסים לשלוות הממדים של הכלכלה בבית הספר. איסוף התוצאות מאפשר מיפוי של תחומי החזוק ושל תחומיים חזוקים לחיזוק באשר להכלכלה בהיבטיה השונים.

ישנם מספר אופנים בהם ניתן להשתמש בכלו:

- לאחר שמתרכש אירוע בבית הספר, ניתן למלא את הכללי ולנתח את הממצאים.
- מילוי בתום אירועים באופן שוטף ולאורך זמן (שבוע, שבועיים) יציג לנו גרפ של אופני תגובה ויציף את דפוסי ההתקודדות והפעולה הקיימים בבית הספר.
- ניתן לבקש מדדיות שונות בארגון למלא את הכללי ולקיים שיח אודוט הממצאים.
- מדריכה יכולה לעשות שימוש בכלו במקביל לצוות בית הספר ולערוך דיון מלמד על הממצאים.

הכללי מאפשר התבוננות ולמידה ארגונית שהם מרכיבים התפתחותיים של ארגון מכיל בשלבי המתקדים. צירים אלו אינם מבטאים עמדות של "טוב או רע", אלא צירי התפתחות בדרך אל ארגון מכיל. הצירים מייצגים ספקטרום של התפתחות כשתנווה לכיוונים מנוגדים יכולה להיות גם היא חלק מצמיחה בהקשרים של הכללה, על כן יש להיעזר בכלו זה כמצע ללמידה ולא כללי אבחוני-шиופוטי.

הכלי הוא דינמי ומציג מספר צירים אפשריים להתבוננות בהקשרים של הכללה. כל בית ספר יכול להוסיף צירים הנראים לו רלוונטיים לשם העמקת התבוננות על אופני הכללה בבית הספר.

להערכת הכללה (1)

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ציר 1	ציר 2	ציר 3	ציר 4	ציר 5	ציר 6	ציר 7
checkbox						

ערכת ההכלה בבית הספר - צירים להתבוננות

אורה גליק ונרקיס שור (נובמבר 2015)

כלי
המיפוי

** בקבצים המצורפים ניתן לראות את הכלי בשלמותו ובו מוחון לכל אחד מהצירים. ניתן להשתמש בכלים בגרסה המופיעה בקובץ אקסל או בגרסה המופיעה בקובץ הורד. יש לקרוא תחילה את הקובץ המתychס במפורט לכל אחד מהצירים.

1. כיבוי שרפות _5_ _4_ _3_ _2_ _1_ מנעה
2. אינטגרטיבי _5_ _4_ _3_ _2_ _1_ תוספי
3. "יחום פנימי" _5_ _4_ _3_ _2_ _1_ ייחום חיצוני
4. הוליסטי _5_ _4_ _3_ _2_ _1_ פרטני
5. התבוננות פנימה _1_ _2_ _3_ _4_ _5_ ניתוק
6. שונות _5_ _4_ _3_ _2_ _1_ שונות
7. ארגון לומד, מנהל ידע _1_ _2_ _3_ _4_ _5_ אים של ידע

כלי לעריכה פנים בית ספרית

כלי מיפוי המאפשרים לבית הספר לזהות את צורכי הפרט בו ולהיכילם

רמזוֹר

רמזוֹר הוא כלי ראשוני העשוֹי לשיער בידי הוצאות החינוכי והרב מקצועני לאוסף מידע מגוון על התלמידים. הכלי מסייע לחושף את צוות בית הספר למכלול היבטים מגוונים המשפיעים על תפקודו של הלומד בבית הספר וזמן איסוף מידע בתחום רבים, לדוגמה: מצב כלכלי של המשפחה, בריאות, תפקוד משפחתי. מידע זה מאפשר היכרות רב ממדיות עם התלמידים ומהוּוּ בסיס לזייה צורכייהם. במקרה נקראו כלי זה "רמזוֹר" מאחר שהקשישים סומנו באדום והחזקתו בירוק.

- רמזוֹר הוא כלי בלתי פורמלי הנפוץ בבתי ספר רבים ופועל מזה עשור. מקורה במחוז דרום והוא מתבסס על ידע שנבנה יחד עם "ג'ינט אשלים".
- לכלי זה גלגולים רבים ומגוון גרסאות. אחת מהן היא גרסה ממוחשבת.
- צוות בית הספר יחליט כיצד להתייחס למידע שעולה מהכלי בהקשר לפרטיו התלמידים ובהקשר לדריכי העבודה בבית ספריות. הכלי לא נדרש להגדיר את נקודת החתך שמתhttיה יוגדרו התלמידים בסיכון.

נקודות ההסתכלות במיפוי רמזוֹר: (כוכבית אחת מצינית היבטים המופיעים רק בגרסה השנייה. שתי כוכבות מציניות היבטים המופיעים רק בגרסה השלישית.)

שמות ההורם, מספר האחים שנת עליה ושם אם, התלמיד ומשפחתו (מצב כלכלי, תפקוד משפחתי, מעורבות ותמיית הורים), שהייה במסגרת חוץ ביתית - פנימית / אומנה, מצב בריאותי, ממוצע הישגים לימודים, אוריינות (שם אם), ציוד וארגון, הכנת שיעורי בית ועבודות, יכולת ביטוי מילולית, יכולת ביטוי בכתב, יכולת לימודית, מעברים בין בתים ספר, ביקור סדר, השתתפות סדרה במהלך היום, שעות הפנאי, מוטיבציה, מעורבות יצירנות לימודית, מעורבות חברותית, התנהגות ומשמעות, ביטויים התנהגויות חרייגים, קבלת סמכות הורים ומבוגרים, עצמאות, קשיים רגשיים, קשב וריכוז, צרכים מיוחדים ולקויות מאובחות, לקויות למידה, מסגרות נוספות בהן הילד נמצא, טיפול בתחום בית הספר ומוחץ לו*.

רמזור - מיפוי ממוחשב

סיכון חמוץ - אין מותפק עפ"י נורמות	1
סיכון חלקי- פערים בתפקוד	2
תפקוד נורטטיבי- מותפק לפি נורמות בייש ודרישותיו	3
לא ידוע/לא דלונטי	4

תקוד התנהגותי						שם תלמיד	מספר
ביקורת סדר	עצמאות	קבלת סמכות מוראים / מבוגרים	ביטויים התנהגוטיים חריגים	התנהגות ומשמעות			
1. נעדר לתקופות רצפות וארכיות. 2. נעדר לעיתים / לסייעון וכוחות סדרה.	1. מתקשה לשאת טסכולים, ורקם לתפקיד מתמיד. 2. ורקם לתפקיד לעיתים. 3. עצמאי.	1. מתקשה לשאת טסכולים, ורקם לתפקיד מתמיד. 2. ורקם לתפקיד לעיתים. 3. עצמאי.	1. לרובינו מתקבל סמכות מבוגרים. 2. מקבל סמכות של מבוגרים מסויימים (ב哀ף מובהח). 3. לרובינו מתקבל סמכות של המבוגרים.	1. בדיקה מותמדת של גבולות רבות ורמוות. 6. גילוי תוקפנות 7. התקפי זעם 8. מעורבות באלים 9. התנהגות מינית מסכנת 10. אימפלסיביות 11. קושי בדחינת טופיקים 12. קושי באיפוק ורסון 13. חוסר משמעות קיצוני 14. אחר	1. ההתנהגות הרגשות רבות ורמוות. 2. לעיתים רחוקות מעורב בתកיות חריפות. 3. התנהגות תקינה.		1
							2
							3
							4

X
X
רמזור
ממוחשב בצלבים

X
X
רמזור
מתורגם לעברית

כלי לעריכה פנים בית ספרית

כלי מיפוי המאפשרים לבית הספר לזהות את צורכי הפרט בו ולהיכלום

מערכת המיפוי °360 – מבט הוליסטי

מערכת התמ"י הבית ספרי מכילה שאלון לאיסוף מידע. השאלון הוא כלי פשוט שנייתן למלא אותו בכל מחשב הנגיש לאינטראקטו. הוא מורכב משאלות המוסכמות על חמייה מושדי ממשלה בונגוע לתחומי הסיכון השונים של התלמיד: שאלות מפורטות בונגוע להישגים הלימודים, התנהגות לימודית ועוד, ושאלות לגבי המשאבים הניתנים ליד במסגרת בית הספר ובקהילה. הכלי מאפשר הפקת נתונים מסוכמים מיד בסיום המילוי.

השימוש במערכת מסייע לבית הספר למפות את אוכלוסיית התלמידים, לאטר תלמידים בסיכון ולקבל תמונה מצב בית ספרית על צורciיהם. בהתאם לכך הכלים מהווים בסיס לתוכן ולהקצת המשאבים העומדים לרשות בית הספר בהתאם לצורci הילדיים, ומאפשרים קיום שיח עם השירותים בקהילה ביחס לצורci הילדיים בבית הספר.

נק' ההסתכלות במיפוי: התנהגות לימודית, בריאות פיזית, השתיכות למשפחה, רוחה רגשית, השתלבות חברתית, התנהגוות בסיכון, משאבים הניתנים לילדים ועוד.

חשוב לציין כי מדובר בכל דרישות אבטחת המידע, וכי הגישה אל הדוח נתונה בידי בעלי הרשאה בלבד. זהו כל היכול להוציא חתכים כיתתיים, שכבותיים ובית ספריים. יכולוי חוזר של השאלונים עשויו לעקב אחר התקדמות התלמידים. המערכת פותחה במסגרת 0360 – התכנית הלאומית לילדים ונוצר בסיכון. ביישובים בהם פועלת 0360 (יישובים באשכולות 5-1) נמצאים כלים תואמים לשימוש כמשמעותם ילדים בסיכון בקהילה, ופועלים מנהלי תכנית היוכלים לשיער בשימוש בכל ובחיזוק הדיאלוג עם השירותים בקהילה.

לוח 2: מספר התלמידים הסובלים מקשיים בתחום הלימודים השונים, לפי שכבה

אחים וייעדריות	התנהגות בשיעוריהם	התנהגות לימודית	ציון מתחת ל- 60						מספר תלמידים עם קשיים	מספר תלמידים	מספר כותות	השכבה
			אנגלית	מדעים	חשבון	שפה	חספוה	רגשית				
2	9	19	0	3	3	2	21		46	3	3	א
4	10	17	0	5	2	4	21		44	3	3	ב
4	20	24	11	14	8	16	35		74	3	3	ג
5	15	12	6	8	6	9	24		59	4	4	ד
7	20	25	14	9	15	6	41		74	5	5	ה
13	28	41	18	9	18	12	49		90	3	3	ו

לוח 3: מספר התלמידים עם קשיים בתחום החיים השונים, לפי שכבה

מידה ורכישת מיומנויות	התנהגות מפנֵי סיכון	הגנה מפנֵי אחרים	הגנה מפנֵי חברתיות	השתלבות רוחנית	השתיכוך למשפחה	בריאות פיזית והתפתחות	מתקנים: תלמידים עם קשיים	מספר תלמידים	מספר כותות	השכבה
19	2	1	7	6	7	4	21	46	3	א
18	3	1	8	6	11	11	21	44	3	ב
29	1	3	4	9	14	15	35	74	3	ג
17	3	1	6	7	15	6	24	59	4	ד
33	3	2	16	13	22	16	41	74	5	ה
43	9	6	17	22	22	15	49	90	3	ו

לוח 5: השירותים ניתנים לילדי בית הספר, לפי שכבה

השם הavraudat	מספר כותות	מספר תלמידים עם קשיים	מספר אחד	שירות אחד	טיפול רגשי קורסיב או קבוצתי	טיפול הברעה	טיפול ביצירה/ הברעה	ליין ייעוץ/ פסיכולוגית	מספר כותות/ מספר תלמידים	מספר כותות/ טבילה	מספר כותות/ טבילה	מספר כותות/ טבילה	מספר כותות/ טבילה	השכבה
2	0	0	2	3	12	0	5	21	17	46	3	3	א	
0	3	0	2	1	7	3	9	21	19	44	3	ב		
3	6	0	4	0	13	6	3	35	25	74	3	ג		
5	1	0	0	0	4	4	2	24	10	59	4	ד		
17	1	0	1	2	11	8	2	41	18	74	5	ה		
6	2	1	3	6	21	12	10	49	39	90	3	ו		
33	13	1	12	12	68	33	31	191	128	387	21	ס"כ		

כלי לעריכה פנים בית ספרית

כלי מיפוי המאפשרים לבית הספר
לזהות את צורכי הפרט בו ולהיכילם

מערכת המיפוי של רשות ארט - מבט הוליסטי

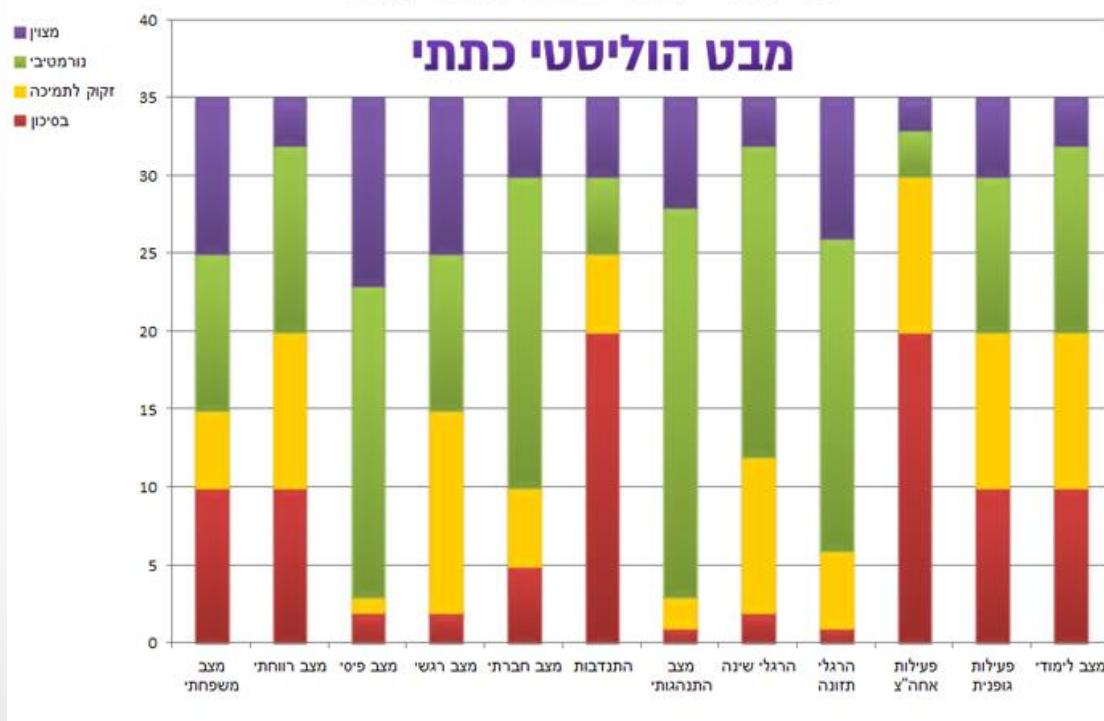
הערה:

מערכת זו דורשת הרשאה ואני נגישה לכל. בעלון זה נציג רק את מאפייניה. אם בית הספר בוחר לעבוד עם כלי אחר זה, עליו ליצור קשר עם רשות ארט.

מערכת המיפוי של רשות ארט "מבט הוליסטי" נועדה לאפשר הפעלה של תכניות התרבות מותאמות, מערכתיות, אישיות וקובוצתיות לתלמידים בתחום הלימודים, הרוחתיים, החברתיים, הבריאותיים והרגשיים. המטרה היא לא רק לחתת תוכנות מצב כללי על הcliffe, אלא גם תמונה של בית ספר ואך של הרשות כך שתכנית התרבות תהיה גם מערכת בית ספרית.

مוקדי ההתייחסות במיפוי זה הם: מצב לימודי, פעילות גופנית, פעילות אחר הצהרים, הרגלי תזונה, הרגלי שינוי, מצב התנהגותי, התנדבות, מצב חברתי, מצב רגשי, מצב פיסי, מצב רוחותי, מצב משפחתי, מצב נורומי, מצב זיקק לתמיכה ובסיכון.

מיפוי ברמת הcliffe

ערכת ההכללה בבית הספר - סדנה בחדר המורים

הסבירו את בחירתכם ונמקו (פרטו את הפרמטרים המכילים הקיימים בבית הספר).

אם הצביעו מתקשה להגדר, ניתן לפרט לפני רשותת היגדים מתוך אינדקס הכללה (רשימה מופיעה בעלו).

סמן על גבי אותה סקלה, היכן תרצו להיות בסוף שנת הלימודים הבאה, בעוד שלושה חודשים מהיום. לדוגמה: אם סימנתם 7 ואתם רוצים להגיע ל-7.7 בעוד שלושה חודשים,סבירו כיצד תיראה ההתקדמות, מהי הנראות שלך?

"תרגמו" את הצעדים הנדרשים לביצוע השינוי במקומות
של מטרות ויעדים אופרטיביים:

.1

.2

.3

הגורםים שיאפשרו את ההתקדמות הרצויה:

הערה: הקובץ המצורף מכיל את הסדנה 'המלאה' הכוללת גם את
ההיגדים של אינדקס ההכללה והמחוון הנלווה.

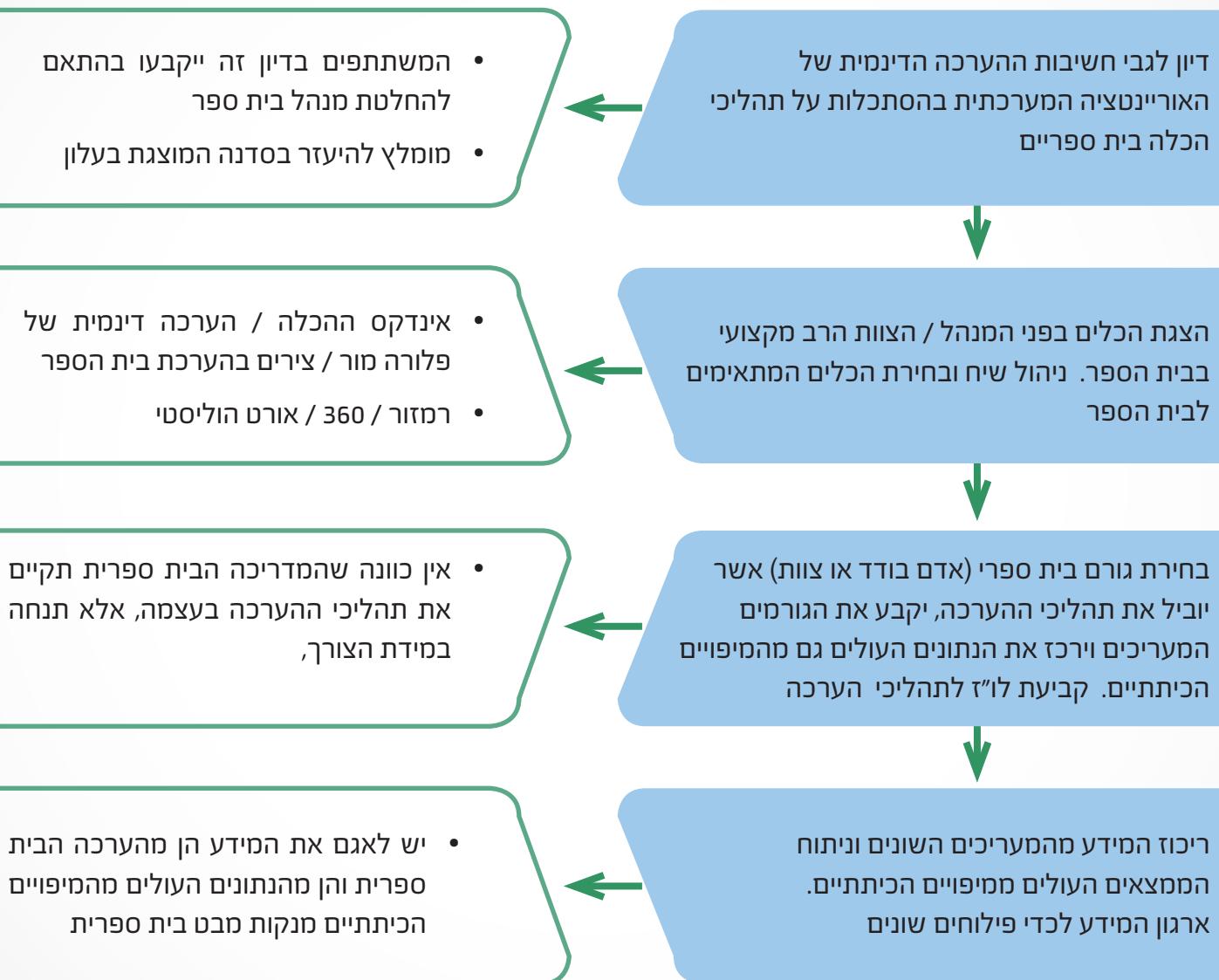

איך מדריכים את זה ... ?

המטרה:

הכוונת בית הספר להערכתה פנימית של תהליכי הכללה בית ספריים

השלבים:

איך מדריכים את זה ?

- שאלת השאלות יכולה להיעשות בהסתמך על המסקנה "מהו בית ספר מכך"
- מפת התבוננות מצורפת (היפר קישור)

ניתוח המידע ו索取 מסקנות באמצעות
שאלות שאלות ומפת התבוננות

- בחירת מטרות ומשימות שיש להן השפעה מרבית על קידום תהליכי ההכלה בבית הספר בהתייחס לключиים שנמצאו, לחזקות שבוחרים לטפח

יצירת עדוף והגדלת יעד הכלכלה בית ספריים
יעדים לעובדת המדריכה בבית הספר

התוצר המצופה:

התוויה של יעדים בית ספריים מכוני הכלכלה
הגדרת מטרות הדראה בתחום הכלכלה

כמה מילים על מפת התבוננות

מפת התבוננות היא כלי המיועד לשרת את המדריכה בעבודתה.

המטרה בבניית כלי זה הייתה לסייע למדריכה בתהליכי התבוננות על בית הספר (לאחר איסוף המידע מכל הערצה והמייפוי) ובקביעת מטרות העבודה שלה.

הכלי מייצג את מכלול הנורומים שיש לשימושם לב אליהם בתהליכי הכלכלה הבית ספריים, ובעיקר את הקשרים ביניהם.

על מנת להסביר זאת بصورة מובנית יותר נזדקק לדוגמאות:

מנהל בית הספר - מה אנחנו יודעים על מנהל בית הספר? הניסיון שלו, העמדות והאמונות שלו, סגנון ניהולו שלו.

המורה - מה אנחנו יודעים על המורה המודרך או על צוות ההוראה בכלל? מאפייניהם, עמדות שבנה אחוזים בהקשר לכלכלה, ידע מCKER שיש להם, עולם האישי, תפיסת המוטgalות העצמית, מידת יכולת שלהם לחייב.

התרבות הבית ספרית - האם קיימת תפיסה בית ספרית של הכללה? עד כמה התרבות בבית ספרית רואה בשנות ערך? עד כמה קיימת אמירה לגבי חשיבות פיתוח תפיסת השיכרות לכלל באי בית הספר? עד כמה קיימת הסתכלות הוליסטית של תלמיד - הורים - קהילה - בית ספר?

המודיניות הבית ספרית - האם קיימים מבנים ארגוניים מאפשרי הכללה בבית הספר: מנגנונים להערכת בית ספרית פנימית, למיפוי צרכיהם, לאיגום משאבים, להסדרת חילופי מידע ותיאום, להיוועצות, למפגשים סדריים של צוות רב מCKER? האם קיימים תנאים פיזיים הולמים? האם ישנה הסדרה של מנגנוני תמיכה? האם מובנה קשר עם מקורות סיוע? האם נעשו תהליכי מושכל לבחירת תוכניות תומכות הכללה? האם מוסדר הקשר עם שירותי הטיפול בקהילה? וכו'...

רמת היישום - האם בית הספר מכון לצירת ידע וכלים המאפשרים "שימוש תהליכי הכללה בבית הספר" - פיתוח מCKER מתקאים, כלי מייפוי ובקירה, פיתוח שיטות ומודלים להוראה בכיתה הטרוגנית? וכו'.

נקודות הסתכלות האחראית נוגעת לקשרים בין המעלגים השונים

קשרי מנהל - מורה - עד כמה מנהל בית הספר מעצים ומכליל את מוריו? עד כמה הוא מחזק בהם את תחושת המסוגלות ודווגע לרווחתם?

קשרי תרבויות - מנהל - מורה - עד כמה קיים חיבור בין עמדות המנהל לבין אלו של מוריו? האם הדבר תואם לתרבותה ההכללה הבית ספרית? האם מדובר בשפה משותפת?

קשרי מדיניות - מנהל - מורה - האם המבנים הארגוניים בבית הספר מאפשרים הכללה של מורים או של תלמידים בלבד?

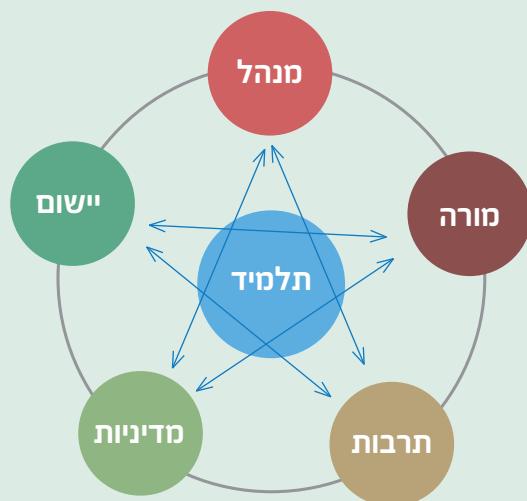
קשרי יישום - מנהל - מורה - האם יישום ההכללה בבית הספר נעשה באופן המתאים גם לצוות המורים? האם קיים פער בין מה שדורש המנהל לבין מה שהמורים מרגשים שהם מסוגלים לבצע?

קשרי מדיניות - מורה - יישום - האם המבנים הארגוניים מייצרים מרחבים המאפשרים רכישת והבניה של ידע וכליים מקדמי הכללה?

והיכן כל הדברים האלה פוגשים את התלמיד ואת הוריו - האם התרבות הבית ספרית, המבנים הארגוניים שלה והפרקטיקה מכוננים לצורת חיבורם מקדמי הכללה עם ההורים?

כל מה שהוצע כאן הוא בבחינת דוגמאות בלבד. ישנן עוד שאלות רבות שאפשר ואף כדאי לשאול.

שאלות אלו יכולות לעזור למדריכה לזהות ביחיד עם צוות המודרכים בבית הספר את הנושאים שעליהם כדאי לשים את הדגש ובעיקר על איזה ציר לשים את הדגש (קשרי מורה מנהל ותרבות, קשרי מורה מדיניות ומדיניות, קשרי מורה - מנהל - יישום ...).

הישן יתחדש והחדש יתקדש...

שפה אחת ומיפויים אחדים - קריית חינוך "דרור" מאמרה של הילה ארזי-חטאב

סיפורו של בית ספר "דרור" (0280 תלמידים) ובחירת צוות המורים והנהלה למפות את התלמידים בכל תחומי התפקוד מתוך מטרה להפוך מידע זה לידי ולפתח את הזרות והדרכים לשיפור רמת התפקוד של כל תלמיד ותלמיד. המיפוי בכל תחומי התפקוד מבוסס על סקלה בת ארבעה מצבים: בסיכון, בקידום, נורמטיבי, מצין.

הקליקו

**מקרה פרטי(נ)י - אבחן ארגוני
מנקודת מבט תדריך גוטמן**

אבחן ארגוני מאפשר לעצור ולהתבונן בניהלים, בתהליכי ובנורמות של הארגון, ללמידה מהם וליצור תמונה מצב עדכנית של הארגון ואופיו. מתוך הלמידה הזאת אפשר לזהות את הטעון חזוק ושיפור ולגזר תכנית עבודה מעודכנת. במאמר זה מוצע כל להסתכלות בית ספרית

הקליקו

תמ"ה - כלי למיפוי תמונה מצב בית ספרית של תהליכי הוראה למידה

תמ"ה הוא כלי אבחוני מערכתי הבודק ישירות את ניהול הפגוגיה של בית הספר. כלי זה נועד ליצור תמונה מצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה של בית הספר ושל התהליכי הנהוליים המעציבים אותה.

כלי המכפי מורכב מארבעה רכיבים: צפיה בשיעורים, צפיה בישיבות של צוותי מורים, שאלון עמדות ותפיסות מורים לגבי הוראה ולמידה וקבוצות מיקוד לביקורת עמדות ותפיסות תלמידים לגבי הוראה ולמידה.

הקליקו

אי זכופי הקומה / מקור לא ידוע

מצגת העוסקת בהכרה בשונות, אך יותר מכל היא בודקת את התפיסה הביתית ספרית: ומה בית ספר חותר? מהן המטרות שלו?

הקליקו

ספרות מקצועית

נבו, ד' (2001). הערכה בית-ספרית: דיאלוג לשיפור בית הספר.
אבן יהודה: RCC.

פרידמן, א' (2001). הערכה פנימית וחיצונית - יחס גומליין.
דו"ח פנימי, רשות ההערכה, תכנית קרב למעורבות בחינוך.

פרידמן, י' (1990). אוטונומיה בחינוך: מסגרות מושגיות ותהליכי
ביצוע. ירושלים: מכון סאלד.

הציר המהיר -

"הו מתחנים בדי"

לא אחות חש האדם שהוא יודע הכל.
ברור לו שהצדוק עמו, ונראה לו שהוא
יודע היכן מצויה האמת. למרות כל זאת,
לעתים קרובות החלטות שנתקבלו על
ידו אין מבוססות על מחשבה מעמיקה
או על בירור יסודי. התבוננות מעמיקה
ומתונה מאפשרת לנו לבラー, להעמיק,
לנסות לרדת לשורשם של דברים
ולראות את התמונה כולה.

הקליקו

זום

סרטון שיכל לשמש מבוא
להערכתה בית ספרית -
הסתכלות של in zoom
ו-out zoom על בית הספר.

הקליקו

הכול יחסוי -

על הקושי שלנו לזהות את
הפרופורציה הנכונה של
דברים שאנו מtabוננים בהם.

הקליקו

הנושא הבא לעלון: למידה מהצלחות

מוריה טלמור, מדריכה ארצית
יעל גודל, מחוז דרום
מייכל פרנקל, מחוז תל אביב
נרקיס שור, מחוז חיפה
עדית הוכנברג, מחוז מנה"י, ירושלים
עליזה שפירו, מחוז צפון

עיצוב גרפי גלית סרג' טו דו דיזיין
הוצאת לאור נף הפרסומים, משרד החינוך
ה'תשע"ו 2016